

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare secundum anni DCCCIII. sive capitula addita ad legem Salicam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CAPITVLARE SECVNDVM ANNI DCCCIII

S I V E

CAPITVLA ADDITA AD LEGEM SALICAM.

Incipiunt capitula que in lege Salica Dominus Augustus Karolus anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi DCCCIII. imperij vero sui anno tertio proponendo, addere iussit.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. **D**E homicidijs Clericorum.
2. De immunitate, si aliquod damnum ibi factum fuerit.
3. De confugio ad Ecclesiam.
4. De eo qui in iudicio iniuste aliquem contra alium altercantem adjuvare presumpserit.
5. De eo qui de libertate sua interpellatus aliquem de propinquis suis occiderit.
6. De his qui ad causam Dei res suas tradere voluerint.
7. De homine qui per chartam libertatem consecutus est.
8. De libero homine qui se loco vudaj tradidit.
9. De debitis regalibus, qualiter solvi debeant.
10. De eo qui causam iudicatam repetere presumpserit.
11. De eo qui in testimonium assumitur, qualis esse debeat.

INCIPIVNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

De homicidijs Clericorum.

Lib. III.
Capitular.
cap. 25.

I. **Q**ui Subdiaconum occiderit, trecentos solidos componat; qui Diaconum, quadringentos; qui Presbyterum, sexcentos; qui Episcopum, noncentos. Qui monachum, quadringentis solidis culpabilis iudicetur.

De immunitate, si aliquod damnum ibi factum fuerit.

III. 16. II. Si quis in immunitate damnum aliquod fecerit, sexcentos solidos componat. Si autem homo furtum aut homicidium fecerit, vel quodlibet crimen foris committens infra immunitatem fugerit, mandet Comes vel Episcopo, vel Abbati, vel Vicodomo, vel quicunque locum Episcopi aut Abbatis tenuerit, ut reddat ei reum. Si illum contradixerit, & eum reddere noluerit, in prima contradictione quindecim solidis culpabilis iudicetur. Si ad secundam inquisitionem eum reddere noluerit, tri-

ginta solidis culpabilis iudicetur. Si nec ad tertiam inquisitionem consentire voluerit, quicquid reus damnum fecerit, totum ille qui eum infra immunitatem retinet, nec reddere vult, solvere cogatur. Et ipse Comes veniens licentiam habeat ipsum hominem infra immunitatem querendi, ubicunque eum invenire poterit. Si autem statim in prima inquisitione Comiti responsum fuerit quod reus infra immunitatem quidem fuisset, sed fuga lapsus sit, statim juret qui locum Episcopi vel Abbatis tenuerit quod ipse eum ad iustitiam cuiuslibet disfaciendam fugere non fecisset, & sit ei in hoc satisfactum. Si autem intranti in ipsam immunitatem Comiti collecta manu quislibet resistere tentaverit, Comes ad Regem vel Principem deferat, ibique iudicetur, ut sicut ille qui immunitate damnum fecit, sexcentos solidos componere debuit, ita qui Comiti collecta manu resistere presumpserit, sexcentis solidis culpabilis iudicetur.

De confugio ad Ecclesiam.

I. 334. III. Si quis ad Ecclesiam confugium fecerit, intra ipsius atria Ecclesie pacem habeat, nec sit ei necesse Ecclesiam ingredi; & nullus eum inde per vim abstrahere presumat, sed liceat ei confiteri quod fecit, & inde per manus bonorum hominum ad discussionem in publicum producat.

De eo qui in iudicio iniuste aliquem contra alium altercantem adjuvare presumpserit.

III. 27. IV. Si quis hominem in iudicio iniuste contra alium altercantem adjuvare per malum ingenium presumpserit, atque inde coram iudicibus vel Comite increpatus fuerit, & negare non poterit, quindecim solidis culpabilis iudicetur.

De eo qui de libertate sua interpellatus aliquem de propinquis suis occiderit.

App. II. 3. V. Si quis de libertate sua fuerit interpellatus, & timens ne in servitium cadat, aliquem de propinquis suis, per quem se in servitium casurum timens occiderit, id est, patrem aut matrem, amitam, patrualem, avunculum, vel quamlibet huiusmodi propinquitatis personam, ipse qui hoc perpetraverit moriatur, agnatio eius & consanguinitas in servitium cadat. Et si negaverit se illum occidisse, ad novem vomeres ignitos iudicio Dei examinandus accedat.

De his qui ad causam Dei res suas tradere voluerint.

I. 335. VI. Qui res suas pro anima sua ad causam Dei tradere voluerit, domi traditionem faciat coram testibus legitimis. Et quae haecenus in hoste factae sunt traditiones, de quibus nulla est quaestio, stabiles permaneant. Si vero aliquis alij res suas tradiderit, & in hostem profectus fuerit, & ille cui res traditae sunt interim mortuus fuerit, qui res tradidit, cum reversus fuerit, adhibitis testibus coram quibus traditio facta est, res suas recipiat. Si autem & ipse mortuus fuerit, heredes eius legitimi res traditas recipiant.

De homine qui per chartam libertatem consecutus est.

III. 28. VII. Si quis per chartam ingenuitatis

à domino suo legitime libertatem est consecutus, liber permaneat. Si vero aliquis eum iniuste inservire tentaverit, & ille chartam ingenuitatis suae ostenderit, & adversarium iniuste se inservire velle comprobaverit, ille qui hoc tentavit multam quae in charta descripta est solvere cogatur. Si vero charta non paruerit, sed jam ab illo qui eum inservire voluerit disfacta est, vvidigildum ejus componat, duas partes illi quem inservire voluerit, tertiam Regi; & ille iterum per praecipuum Regis libertatem suam conquirat.

De libero homine qui se loco vradij tradidit.

VIII. Liber qui se loco vradij in alterius potestatem commiserit, ibique constitutus damnum aliquod cuiuslibet fecerit, qui eum in locum vradij suscepit, aut damnum solvat, aut hominem in mallo productum dimittat, perdens simul debitum propter quod eum in vradio suscepit. Et qui damnum fecit, dimissus juxta qualitatem rei cogatur emendare. Si vero liberam feminam habuerit, usque dum in pignus extiterit, & filios habuerint, liberi permaneant.

De debitis regalibus, qualiter solvi debeant.

IX. Omnia debita quae ad partem Regis solvere debent, solidis duodecim denariorum solvant, excepto freda quae in lege Salica conscripta sunt. Illa eisdem solidis quibus ceterae compositiones solvi debent componantur.

De eo qui causam judicatam repetere presumpsit.

X. Si quis causam judicatam repetere presumpserit in mallo, ibique testibus convictus fuerit, aut quindecim solidos componat, aut quindecim ictus ab Scabineis qui causam prius judicaverunt accipiat.

De eo qui in testimonium assumitur, qualis esse debeat.

XI. Optimus quisque in pago vel civitate in testimonium assumatur, & cui is contra quem testimoniare debet nullum crimen possit indicere.

EXPLICIT.

In vetustissimo codice MS. bibliothecae Thuanæ ista posita sunt in fronte superiorum capitulorum.

Hæc sunt capitula quae Domnus Karolus Magnus Imperator iussit scribere in Consilio suo, & iussit eas ponere inter alias leges.

In codice verò Sangallensi hæc adduntur post ultimum capitulum.

ISTA XI. CAPITVLA AD OMNIBVS LEGIBVS MITTENDA SVNT.

Inter schedas Iacobi Sirmondi reperi exemplar superiorum capitulorum, quod ille ex veteri codice descripserat, in quo hæc epigraphæ legebatur.

Anno tertio elementissimi Domini nostri Karoli Augusti, sub ipso anno, hæc facta capitula sunt, & consignata Stephano Comiti, ut hæc manifesta faceret in civitate Parisius mallo publico, & illa legere faceret coram Scabineis. quod ita & fecit. Et omnes in uno consenserunt, quòd ipsi voluissent omni tempore observare usque in posterum. Etiam omnes Scabineis, Episcopi, Abbates, Comites, manu propria subter signaverunt.

CAPITVLARE TERTIVM ANNI DCCCIII.

Alia capitula minora de causis admonendis.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. D E Ecclesiis emendandis.	16. De non cogendo bibere.
2. De ordinatione Presbyterorum.
Et de excommunicatione.	17. De Missis dominicis vel ceteris hominibus discurrentibus.
3. De Scabineis, Advocatis, Notariis à Missis dominicis eligendis.	18. De canibus qui in dextro armo tanse sunt.
4. De illis qui legem servare contemnunt.	19. De capitulis quæ in lege noviter addita sunt.
5. De heribannatoris coniecto.	20. De illis qui ad placitum banniri debent.
6. De fugitivis ac peregrinis.	21. De falsis testibus.
7. <i>Ut banga & brunie non dentur negotiatoribus.</i>	22. De non jurando per vitam Regis.
8. De mensuris, ut æquales sint.	23. De Saxonibus qui uxores non habent.
9. De vestitura Pippini Regis.	24. De signatis qui mentiendo vadunt.
10. De colonis & fiscalibus.	25. <i>Ut Missi adducant breves de opere.</i>
11. De homine in iudicium non mittendo sine causa.	26. De mora Missorum dominicorum in locis suæ legationis.
12. De conversione liberi hominis.	27. De prudentia & constantia Missorum.
13. De his quæ vniuersari debent.	28. De falsis monetariis.
14. De his qui ad placitum Imperatoris non fuerunt.	29. De generali placito ad Magontiam sive Cabillonem.
15. De causa ebrj hominis, & de ejus re-	

INCIPIVNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

De Ecclesiis emendandis.

De ordinatione Presbyterorum. Et de excommunicatione.

App. I. 18. **I.** **D**E Ecclesiis emendandis, & ubi in uno loco plures fuerint quàm necesse sit, ut destruantur quæ necessariz non sunt, & aliæ construantur.

II. *Ut Presbyteri non ordinentur priusquam examinentur. Et ut excommunicationes passim & sine causa non fiant.*